

26 januari

‘UW NAAM WORDE GEHEILIGD’

Job 1

Het Onze Vader, het gebed dat Jezus Zijn leerlingen als voorbeeldgebed geeft, begint met het gebedspunt ‘laat Uw Naam geheiligd worden’. ‘Onze Vader, laat Uw Naam de eer krijgen die U toekomt.’ Hier moeten de leerlingen hun gebed dus mee beginnen. Zoals bij elke goede opening, of het nu om een muziekstuk gaat, een film, of een gebed: het eerste, het begin, is ook bepalend voor de andere gebedspunten die daarna worden gebeden. Al de andere dingen die worden gevraagd, worden gebeden, komen in een bepaald licht te staan, want hier gaat het allereerst om in het leven van een leerling van Jezus: *dat de Naam van God, dat die geheiligd zal worden.*

Ik zat me af te vragen: wat vraag ik meestal als eerste in mijn eigen gebeden? Waar begin ik meestal mee in het gebed? Ja, de Heere God danken, daar beginnen volgens mij velen van ons hun gebeden mee. En dat is echt mooi! Maar wat is dan vervolgens het eerste wat u en ik vragen? En wat zegt dat over mij en over wat ik als het belangrijkste van het leven zie?

Nu, daar komen wij later in de preek nog wel op terug..., ik ga nu eerst even verder en wat meer vertellen over dat ‘uw Naam worde geheiligd’. Eerst even de woorden langsgaan:

Heiligen. ‘Heiligen’, dat betekent zoiets als ‘de eer en het ontzag geven die het toekomt’. Heiligen, dat is dus niet: heilig maken. Nee, Gods Naam kunnen wij niet heiliger maken dan Hij is. Gods Naam is al een en al heiligheid – hoogverheven boven ons denken en weten, en zo anders dan wij ons kunnen voorstellen en dan wij zelf zijn. Gods Naam kan natuurlijk niet en hoeft ook niet door ons heilig gemaakt te worden. Met ‘Uw Naam worde geheiligd’ bidden wij ons verlangen uit dat Gods Naam overal de eer en het ontzag zal krijgen die Het waard is. En waarom nu ‘Uw Naam worde geheiligd’? Nu, heel vaak wordt er in de Bijbel – vooral ook in het Oude Testament – over Gods Naam gesproken en niet direct over God. Bijvoorbeeld: ‘In de Naam des Heeren’. Of: ‘tot eer van Mijn Naam’. En: ‘Gods Naam aanroepen’ als omschrijving voor het bidden. Nu, met Gods Naam wordt God Zelf bedoeld. De Naam staat helemaal voor God Zelf. Maar waarom heeft men het dan vaak over ‘Gods Naam’ en niet gewoon over God Zelf? Nu, met de Naam van God wordt zowel de afstand als de nabijheid van God omschreven. Afstand en nabijheid. Wat bedoel ik? Nu, wij spreken behoedzaam over *de Naam* en niet zomaar over God Zelf, want Wie God ten diepste is, dat is onbeschrijflijk. Daar moet je voorzichtig mee zijn. Want daar schieten al onze woorden en beelden bij tekort. God is zo geweldig groot..., zo hoog boven ons verheven..., zo heilig... God is niet in woorden te vangen. Vandaar die heilige afstand. Joden spreken trouwens ook nu nog nooit zomaar de Godnaam – Ik ben Die Ik ben – uit. Ze hebben het over ‘de Naam’. Of: ‘de Eeuwige’. Heilige afstand dus. Maar ook nabijheid, want dat is aan de andere kant van het verhaal en zo mooi: God heeft een

Naam. En God heeft deze Naam aan ons toevertrouwd. Hij heeft daarmee iets van Zichzelf gegeven, ja, Zijn eigenheid, Wie Hij is en Wie Hij voor ons wil zijn. Wij mogen Hem aanspreken. God komt in Zijn Naam heel dichtbij..., Hij wil gekend zijn, genoemd worden, deel zijn van ons leven en van onze taal. En God maakt Zich daar in zekere zin ook heel kwetsbaar mee, want: er kan alles met je naam gedaan worden, je naam kan namelijk ook besmeurd worden, naar beneden gehaald worden, en ook verzwegen worden. De Naam – Gods Naam - dat laat dus iets zien van de grote afstand tussen God en ons..., maar in die Naam is God tegelijkertijd heel dichtbij gekomen, kwetsbaar dichtbij en wil Hij Zijn Naam verbinden met onze naam, zo dichtbij en zo vertrouwd. Nu, ik hoop dat dit u iets helpt om een beeld te krijgen van wat wij bidden, als wij bidden ‘laat Uw Naam geheiligd worden’.

Maar ik vertelde over de joden, die het dus altijd over ‘de Naam’ hebben als zij over God spreken.. en weet u wat mij verraste? Dat die bedieners uit het Onze Vader eigenlijk ook door en door Joods zijn. Jezus gaf niet een compleet ander gebed met het ‘Onze Vader’, nee, Jezus staat met dit voorbeeldgebed met beide benen in de joodse traditie. Er is bijvoorbeeld een ander gebed bewaard gebleven uit de tijd van Jezus’ leven op aarde, een gebed dat werd gebeden in de joodse synagogen, en dat gebed begint zo: *‘Verhoogd en geheiligd zij Zijn grote Naam... in de wereld, die Hij naar Zijn wil geschapen heeft. Dat Hij Zijn Koninkrijk laat komen’* De joden baden in de synagogen in Jezus’ tijd dus ook: ‘laat Uw grote Naam geheiligd en verhoogd worden!’ En ook: ‘Laat Uw Koninkrijk komen’. ... Dit verlangen naar het ontzag voor Gods Naam, de heiliging van Gods Naam hebben de joodse gelovigen de eeuwen door laten zien. In heel veel psalmen kom je daarom ook de oproep tegen om Gods Naam te loven en te eren. In bijvoorbeeld de psalm die wij aan het begin hebben gezongen, psalm 113 klinkt het: *‘loof dienaren van de HEERE, loof de Naam van de HEERE. De Naam van de HEERE zij geloofd, van nu aan tot in eeuwigheid. Vanwaar de zon opkomt, tot waar hij ondergaat, zij de Naam van de HEERE geprezen!’* Drie keer de oproep om de Naam van God te prijzen, te eren, te heiligen.

Nu, dat er om dit ‘heiligen van Gods Naam’ in de synagogen werd gebeden en dat in de tempel met de psalmen werd uitgezongen dat Gods Naam moest worden geprezen, dat is niet zo vreemd, denk ik. Maar weet u waar ik totaal niet had verwacht waar we dit geluid ook zouden horen? Daar op die troosteloze vlakte in het land Uz..., daar bij dat heel grote wooncomplex met allemaal huizen voor de gezinsleden en stallen voor de duizenden dieren en bijgebouwen voor de knechten. Die stallen daar staan allemaal leeg. Want de runderen en ezels zijn meegevoerd door een vijandig volk. En de knechten die op die dieren pasten en hen verzorgden, die knechten zijn op een na door dat volk allemaal gruwelijk vermoord. En de andere dieren, de dieren die op het veld waren, de schapen en ook hun herders... die zijn door de bliksem getroffen en allemaal omgekomen. Alsof die ene ramp nog niet genoeg was... En de kinderen, de gezinnen die daar op dat erf woonden? Die zijn allen door weer een andere natuurramp om het leven gekomen: een tornado heeft het huis waarin zij samen waren compleet verwoest. Daar, op die troosteloze plek in het land Uz – die plek die mogelijk heel veel weg had van de beelden die wij nu van Los Angeles zien, daar ligt

een man voorover gebogen op de grond. Is hij van alle ellende compleet ingestort? Ja, mogelijk. Maar wat zegt hij? Hoor: 'de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam van de Heere zij geloofd.' Gods Naam wordt door Job - want zo heet deze man - geheiligd, geloofd met diep ontzag....

Dat kan je je toch niet voorstellen hè? Hoe moet je dit nu zien? De een zal dit misschien een uitzonderlijk mooi voorbeeld vinden van geloof. Wat een geloofskracht! Laatst heeft iemand van u mij daar ook over verteld over ook zo'n wonderlijke geloofskracht die hun zoon liet zien in het diepe verlies dat hij had te dragen. Maar een ander onder ons, die zich ook herkent in die verlieservaringen van Job, die zal zich misschien vertwijfeld afvragen: 'maar Job, hoe kan je dat nu zeggen? En zou God willen dat ik met mijn verlies dat ook met Job kan meezeggen? Dat kan ik nooit!' Nu, even ter troost: Job heeft ook andere dingen gezegd hoor! Twee hoofdstukken verderop horen wij hem zeggen: 'was ik maar dood'. Ja: 'was ik maar nooit geboren, dan had ik dit tenminste niet hoeven mee te maken.' Ik laat nu verder alle pastorale vragen even rusten, want daar zou ik in dit bestek anders tekort aan doen. Waar het mij nu om gaat, is dat Job ons iets leert over wat het betekent om Gods Naam te heiligen. Job laat namelijk diep ontzag zien voor God en voor Gods Naam. Job liet – zo zou ik het willen zeggen - *God helemaal God zijn*.

'De HEERE heeft gegeven, de HEERE heeft genomen, de Naam van de HEERE zij geloofd'. Dat is niet een simpel: 'zo is het leven nu eenmaal.' 'Wat je krijgt, moet je ook weer een keer loslaten'. Nee, het is een diep geloof dat alles wat is ontvangen, uit Gods hand is ontvangen. Een diepe verwondering denk ik ook over alle dingen die wij zomaar krijgen, 'de kleine dingen die het doen', maar ook de grootste kostbare schatten van het leven. En die dingen die wij ontvangen - die mensen, die bezittingen, die momenten – die hebben wij niet ontvangen als geschenken waarvan wij vanaf nu de nieuwe eigenaren van zijn, nee, alles is en blijft van God. God geeft het in bruikleen, om van te genieten misschien, om iets mee te doen..., maar het is en blijft van God. Want alles, werkelijk alles is van God. En voor God. En tot God.

Dat is een heel andere manier van kijken naar je leven met alles waarmee je leven is gevuld en verrijkt. En het is zo anders dan wat wij gewend zijn: wij praten in het dagelijks leven vaak over dingen waarover wijzelf beschikken, onze eigendommen die beschermd moeten worden door de overheid, dingen waar wij recht op hebben, 'de universele rechten van de mens'. Nu, die universele rechten van de mens moeten wij vasthouden om de ongelijkheid tegen te gaan! Maar wat ik wil zeggen: Job heeft zo'n ander beeld van de mens op

aarde, zo'n ander beeld van zichzelf.... En volgens mij ook zo'n ander beeld van God. Bij Job staat God centraal. God en de eer (de heiliging) van Zijn Naam. Als wij bidden 'Uw Naam worde geheiligd', dan betekent dat dan ook een complete omwenteling van ons denken, ons doen en ons voelen. Wij halen onszelf uit het centrum en alles wat wij mensen willen en menen en missen en denken en moeten en... en wij plaatsen God centraal. Zijn Naam. Want daarmee is alles gezegd.

Job was een bijzonder voorbeeld, maar... de satan twijfelde aan Jobs oprechtheid. Heel apart: we komen de satan tegen als lid van een hemelse vergadering. Voor ons is dat een beetje een vreemde voorstelling van de hemel waarschijnlijk, maar in de psalm die wij zojuist hebben gezongen (Psalm 82) konden wij horen hoe de hemel in die tijd soms als een soort godenvergadering werd voorgesteld, waarbij Heere God – en dat is het verschil met de andere godsdiensten uit die tijd – ver boven de andere goden stond. Nu, de satan kwam net terug van een reis rond de wereld en brengt verslag uit. Hoe moet je dat zien? Nu, uit het Perzische rijk van de tijd van de Bijbel is bekend dat de Perzische koning een gezant had die hem verslag moest uitbrengen of de mensen in zijn rijk nog wel loyaal waren aan de koning. Die gezant leek een beetje op de Russische geheime dienst die de oproerlingen moest opsporen, zodat zij konden worden opgesloten en onschadelijk gemaakt. Nu, zo lijkt de satan rondgewandeld te hebben op de aarde. En ja, hij heeft inderdaad Job wel gezien en ook zijn vroomheid, maar is die vroomheid, is dat goede geloof van Job wel oprecht? Want zeg nu zelf: logisch toch dat hij God dient en eert. Hij wordt er rijk voor beloond! Niemand is zo rijk als Job! Zijn vroomheid legt hem bepaald geen windeieren... Stel nu dat alles eens van hem zou worden afgepakt, dan zou hij wel anders praten... Nu we hebben het gelezen hoe het afliep: satan heeft ongelijk gekregen. En na twee hoofdstukken van het boek Job is hij alweer verdwenen, hier viel voor hem geen eer aan te behalen, want... Job bleef God de eer geven. God loven om Wie Hij is. En volgens mij is dat precies het heiligen van Gods Naam: God het ontzag geven wat Hem toekomt. Niet om wat je krijgt, of omdat het je helpt, of omdat je er zelf zo gelukkig van wordt... maar God eren en het ontzag geven *om God Zelf*.

Als je bidt 'Uw Naam worde geheiligd...', dan vraag je dus nogal wat. Van Job leer ik dat het allereerst betekent dat je God echt God wil laten zijn. Ook al begrijp je er soms niets van. Job overigens ook niet hoor. En hij liet ook niet alles gelaten over zich heen komen, want in de volgende 40 hoofdstukken van zijn boek wordt er wat door hem gestreden, gezocht, niet begrepen. Maar met het 'Uw Naam worde geheiligd' spreek je dus je verlangen uit en vraag je God om je te helpen om God helemaal God wil laten zijn. En ook dat je God willen dienen om Wie Hij is. Niet God dienen, omdat je daar beter van wordt, of rijker, of rustiger..., maar omdat God God is. Dat is nogal wat. Dat druist tegen heel veel dingen in... Ik hoor bijvoorbeeld soms van mensen dat zij geloven 'omdat het hen zoveel rust geeft'. Nu, ik wens iedereen die rust van het geloof in God, maar laten wij ervoor oppassen dat wij God niet tot een middeltje verlagen om een wat fijner en minder stressvol leven te hebben. ... Ik hoorde laatst ook van iemand dat hij niet bang was om te sterven, want hij had er altijd naar geprobeerd te leven. Maar ook dat staat zover af van de

houding van Job. Sterker nog: dit lijkt zo ontzettend op wat de satan tegen God zei: 'natuurlijk dient Job U, leeft hij netjes en is hij gewetensvol, want hij krijgt er heel wat voor terug, is het niet?' Geloven en netjes leven, om uiteindelijk in de hemel te komen... Ontvangt God daarmee echt de eer en het ontzag dat Hem toekomt? Er zijn zoveel gedachten, opvattingen, ideeën over God en over geloven, die heel gelovig en diep lijken te zijn, maar die ten diepste niet Gods Naam heiligen en God echt centraal stellen. Men gelooft bijvoorbeeld in een hemel, waarin alles mooi zal zijn en wij elkaar zullen terugzien, maar dat de hemel de woonplaats van God is waar alles draait om de eer van God, dat wordt vaak achterwege gelaten. Of iets anders: men vraagt vertwijfeld af waar hij of zij dit aan heeft verdiend, want hij was altijd zo met het geloof bezig. Alsof je door te geloven in de loop der tijd iets hebt opgebouwd aan rechten bij God. Nu, al die verschillende dingen die ik nu aan elkaar rijg..., ik leg ze naast de woorden van Job neer en ik word diep onder de indruk van het ontzag van Job voor de HEERE. Job zette God centraal, gaf God het ontzag wat Hem toekwam en liet God God zijn. Zelfs op de puinhopen van zijn bestaan.

Uw Naam worde geheiligd... Met dit gebed wordt het verlangen uitgesproken dat op deze wereld God het ontzag wordt gegeven dat Hem toekomt. Dat deze wereld weer helemaal op God afgestemd en op God gericht zal zijn. Dat niet de mens, maar God het centrum van alle denken en doen zal zijn. En als je dit bidt – ik denk dat u het uit het voorgaande wel al heeft begrepen – word je daarin zelf ook betrokken. Je bidt dat God ook in je eigen leven centraal zal staan en dat Hij het diepe ontzag van jou zal ontvangen wat Hem toekomt. Dat God het centrum van je denken en je doen zal zijn. *Dat je Zijn Naam zult heiligen door zelf ook heilig te zijn en vol ontzag voor God te leven.*

Je zag dat ook in Jobs leven terugkomen. Want elke keer als zijn kinderen feest hadden gevierd, riep hij hen na de feestelijkheden bij zich... ze moesten zich heiligen..., want Job ging dan voor zijn kinderen offeren. Want, zo dacht Job (vers 5): 'misschien hebben ze gezondigd en God in hun hart vaarwel gezegd.' Is dit overdreven? 'Nou pa, we hebben gewoon een feestje gevierd hoor, er is niets verkeerd gebeurd hoor!' Job was vol van ontzag voor God en vol van liefde voor zijn kinderen, ik denk dat dat het was wat hem hiertoe dreef om zo priester voor zijn gezin te zijn. Gods Naam heiligen heeft te maken met hoe je je plek in het gezin inneemt, hoe je in de samenleving staat, hoe je spreekt, wat je doet. Uw Naam worde geheiligd, dat betekent ook, zoals wij in het boek Leviticus meerdere keren horen 'wees heilig, want Ik ben heilig'. Ook Petrus citeert precies deze tekst in zijn brief, als hij zijn lezers aanspoort tot een heilige levenswandel: 'wees heilig, want Ik ben heilig, zegt God.' Daarom geloven wij ook één *heilige*, algemene, christelijke kerk': het is de opdracht van ons samen als kerk, maar ook van ieder persoonlijk, om een leven en samenleven te laten zien dat de grote heerlijkheid van God representeert.

Nu, ik ga nu niet helemaal invullen wat zo'n heilig leven dan inhoudt, wat het betekent om Gods Naam te heiligen met je leven. Heel vaak is daar een karikatuur van gemaakt en werd een heilig leven verbonden met een specifieke manier van kleden en werd voor bepaalde zonden extra gewaarschuwd, bijvoorbeeld voor zonden op seksueel terrein (terwijl de zonde van hebzucht en

uitbuiting van de wereld achterwege bleven). Heilig en schijnheilig leken soms heel dicht bij elkaar te liggen. Ik denk dat wij vooral naar de Heere Jezus moeten kijken, om te ontdekken wat een heilig leven, vol ontzag voor God, is. Jezus riep op om een beker water te geven aan een dorstige, om een naakte te kleden, om vreemdelingen te herbergen. ... Jezus riep zijn leerlingen op om demonen uit te werpen, om de machten te ontmaskeren, om je dus vooral niet mee te laten nemen, te laten verleiden, je te laten beïnvloeden en afstompen. ... Jezus riep op om Hem na te volgen, met alle gevolgen van dien. Ik moet denken aan Petrus die ik zojuist noemde. Jezus had na zijn opstanding uit de dood Petrus in zijn ambt in ere hersteld – 'Hoed Mijn schapen', zo had Jezus tegen Petrus gezegd. Maar vervolgens legde Jezus Petrus uit dat hij later, als hij oud geworden zou zijn, zou worden gevangen genomen en Jezus zal moeten sterven. En dan staat er: 'dit zei Jezus om aan te duiden met wat voor dood hij (Petrus) God verheerlijken zou'. God verheerlijken, de Naam van God heiligen, door voor Hem de dood in te gaan.

Gods Naam heiligen, dat heeft dus te maken met je leven, maar ook met je sterven. Het heeft te maken met het voorbeeld van Jezus volgen in naastenliefde en liefde voor de vreemdeling. Het heeft te maken met het je niet laten meenemen door de machten, door de grote techreuzen of wie dan ook, maar God de eer en het ontzag geven wat Hem toekomt. 'Wees heilig, want Ik ben heilig.'

Als je nu naar jezelf kijkt hè: zouden mensen er iets van kunnen zien voor welke Naam je in je leven gaat..., welke Naam je koste wat het kost wilt hooghouden in het leven? Of moeten mensen raden naar de naam die in jouw leven centraal staat?

Wees heilig, want Ik ben heilig. Dat is een gebod. 'Uw Naam worde geheiligd', dat is een gebed. Een gebed, waarbij wij ons verlangen uitspreken. Maar ook ene gebed, waarbij wij ook onze afhankelijkheid uitspreken. Want echt: je hoeft dit niet allemaal van jezelf te verwachten hoor! Ook die prachtige, krachtige woorden van Job, die borrelden niet zomaar uit hemzelf op. We kunnen dit allemaal zelf niet. Voor de *heiliging* van Gods Naam hebben wij echt de *Heilige* Geest nodig. Dat Hij in en door ons heen zal werken. Dat Hij ons zal maken tot wie wij mogen zijn: heiligen en geliefden, zoals Paulus de gemeenteleden vaker aanspreekt.

Uw Naam worde geheiligd. Het is ons gebed dat God het ontzag en de eer krijgt die Hij toekomt. Niet omdat wij er zelf rijker door zullen worden, of iets voor zullen terugkrijgen, zoals de satan dacht, maar omdat God God is. ... Maar als wij God zo het ontzag zullen geven en de eer, dan zullen wij ook steeds meer ontdekken Wie God is: hoe onnavolgbaar, hoe hoogverheven, hoe onbegrijpelijk soms. ... Maar door God God te laten zijn zul je ook mogen ontdekken hoe bijzonder dichtbij, hoe overdadig goed, hoe grenzeloos genadig, hoe standvastig Hij is in Zijn trouw en liefde. En dan wordt je toch nog ontzettend rijk, want dan heb je Hem gevonden die alle rijkdommen te boven gaat. Dan kan je je geluk uiteindelijk niet op. Daar ben ik heilig van overtuigd.